

ՍԱԿԱՐԱՆ

Սակարանին 15 օրուան հաշուեյար-
դարութիւնը առէր որ կատարուելով
Հատուցիլին 102 զրուէ 25 փարա գին՝
1000 հատին համար 300 զրուէ բերուաւ,
երկաթ օղիին 148.50 փարս գին՝ մէկ
հատին համար՝ 45 սանթիմ բերուաւ, Բ՛ե-
մին 19 սուկի 30 փարա գին՝ 10 հա-
տին համար 60 զրուէ բերուաւ որոշուե-
ցաւ։

21 Նոյեմբեր 1906

ԳԱԼԱԹՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՅՆԱԼ ԲՈՆՍՈՒԼԻԶԷ

Երեկ առաւօտ բացուեցաւ Օ. Ո. 102.16
Երեկ իրիկուն գոցուեցաւ » 102.24
Երեկուան էն բարձր գինը » 102.24½
» էն փար գինը » 102.15½

ԲՈՒՄԵՆԼԻԻ ԵՐԱՄԱՌՈՒԴԻ

Երեկ առաւօտ բացուեցաւ Ֆր. 148.50
Երեկ իրիկուն գոցուեցաւ » 148.75
Երեկուան էն բարձր գինը » 148.87½
» էն փար գինը » 148.50

ԵՐԵՎԱՆԻ ԽԱՅՐԻԷ Օ. Ո. 42.
Երեկ իրիկուն հալորէի Համախիտ Օ. Ո. 5.
Իտալիլի Դանքաւ » 5.75
Եւսթափիկ » Ֆր. 473.
Նախքսիսի Ա. Ս. 9.06
Նախքսիս. Իրէվրէի Ժէտ Ֆր. 147.—
» Օրսինեռ » 140.—
Դ՛րբիլ բարփ » 596.—
Նմ. Ապարով. Լճիկ. Օ. Ո. 4.65
Նախքսիսի բաւաժիթուլք » 10.95
Իր. Խաւսաւ Թաւալիկ » 8.10

բայր Գ. Չոլաւ	Ֆր. 140.—
Բեաթի Թոնաթէ Լժիբա.	1886 335.—
» » » 1903	368.50
Բառապալ	58.—
ՅՈՒՆԱՆԿԱՆ ԹՈՒԿԹԵՐ	
Ունական փոխառութիւն Ֆր.	265.—
անգլ նաւ. Կրէտ.	437.—
» » » նոր Օ.Ու.	4.04
Խաբաթ	Ֆր. 74.—
ԴՐԱՄԱՆԵՐՈՐ ԸՆԹԱՅԳԸ	
մ. սակին 100 ՏՂ.Էն.	72. ֆր.
» » » 1878	77.08
նաղիւսական ասկի	109 38
» » » 90	20.20
Նճիւնիւն արծաթ	107.27
Սուլի ինքնաղարմ	8.66
Իմիմց	50.—
ՓՈՒՆԱՆԿԱԿՈՒՐ	
նաւորի վրա չէ ք	172. 109.32 1/2
բարկի » »	Ֆր. 21.93 1/4
Ենթադրի » »	գարսոն 22.97
Բարկի » »	ձարք 12 68

Փէլէիկ Երվանդուղի	Քր.	149.75
Փիկ պարտախուլիք	»	455. —
Մանեան Մաքս	»	—
Մանեան Պանքա	»	675. —
Էտր Լիօնէ	»	1203. —
Ղրիգի Պանքա	»	1681. —
Օտորական Ռանի	4 9/10	—
Սարական	5 0/10	103.35
Սասանի	4 9/10	1904 64.05
Մանիակի. արտ. փոխ.	4 0/10	94.95
Մուս Բարա Ալլար	Քր.	639. —

— 36 —

ԼՈՒՏՈՒՆ ԴԱՆՔԱՆԵ

3 Ինքնուր 1906

Վրական Ռանի	86.81
Ֆ. Մուց. Դոնա. բաց. Դ. Կ.	93.87
»	93.75
Ֆ. Պանքա	16.87
Վրական 1892	101.50
Սասան 4 7/10 1898—89	77.75
Մանեան Ռանի	40. —
Պիկ Ղրիգ	1.68
Մուսովալ	—
Մանեան	5.75
Բոնական 4 9/10	—

3 Իեկեմեմ. 1905	
մասական 3 %	86.90
Միաց Գոմս.	94.50
Բ. փոխառութիւն 1903	—
Մէլիք երկաթուղի	145.70
ասական 4 % 1902	—
առաջ. Երկ. Պարտ. Ա.	—
» » Բ.	—
» » Բաժնեկէ. 60 %	—
ՎԵՆԵՍԵՐԱԿԱՆ ՍԱՀԱՐԱՆ 3 Իեկեմեմ. 1906 Ռէժի Մէլիք երկաթուղի նական պանք	
	—
	163.50
	561.25
ՊԲԻԻ-ԲՍԵԻՔԻ ՍԱՀԱՐԱՆ 3 Իեկեմեմ. 1906 Միացեալ Մէլիք երկաթուղի ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԱՆԱՆՈՒՄԱՆ	
	4.50
	154.50

ԱՄԱՍԻԱՑԻ ՀԱՅ ԿԻՆԸ

(ԼԻԱԿԱՏԱՐ՝ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ)

ԱՂԶԻԿՏԵՍ

Աղբիջ մը որ 14-15 տարեկան եղան է, ալ կրնայ տրամաբարիք սեպուղի ա մուսուսական համար ու կ'ընդունի յաճախ աղիլկաների այցելութիւններ: Տեղիկեան սովորութեան համեմատ, աղիլկաներ որոշեալ օրեր կան, որ ասանք միայն տեղի կ'ունենան այցելութիւններ, որոնք են երկուշաբթի ու չորեքշաբթի: Ուրիշ օրեր աղիլ չեն տեսներ: Աղիլկաների արարողութիւնը շատ պարզ է. ամուսնանալից տղուն մայրը չորրը ու մէկ զանի մօտիկ աղգականներ, բարեկամական այցելութիւն կան ուրիշ, ուր է պարտական մը կ'երթնան աղիլկան տունը: Տեսակցութեան պահուն կ'ստայ զոք իսկ չեն ընդեր այս մասին: Բայց աղիլկան մայրը կը կուսնէ նախ՝ այդ այցելութիւնը, որոշ օրուան մէջ տրուած ըլլալուն: Երկուրդ՝ անոնց խոզարկին՝ նշուած քննքին, որոնք միշտ կը կեդրոնանան աղիլկան ու անոր քաթովն ձեւերուն վրայ: Ամէն պարանգարի տակ, ու վրան զլուրեք յարգանքի վերջ, լուրջ դիմագծով մը կը զուգայ ու տարբեր կարգով կ'համարէ այցելութիւններու ձեւերը: Քանի մը վայրկեանի պայմանադրական խօսակցութիւնէ վերջ՝ աղիլիք, տեղական, եղանակին յարմար պտուղներով ու անուշեղէններով զարդարեալ տպակով օդի կը հրապնէ, յետոյ սուրճ մը ու կը վերջանայ պատուաւորական ձեւակերպութիւնները: Այցելութիւնը, առ ուսումնական կէս ժամի ներկայումս խօսակցութիւն մը յետոյ մեկնելու, որոնց կ'ընկերանայ աղիլիք մեկնելու դուռը, զատ զատ համբարներով զարդալու իւրաքանչիւրին ձեւերը: Այցելութիւններու կրած տպարորոշեանն համեմատ, եթէ հաւունք աղիլիք միշտցով մը աղուն ալ կը ցուցնեն: Երիտասարդին կողմէ հաւունք պարգայային իրանստեսութեան պատճառակա ձեւ մը կը տրուի ու աղիլկան ծնողաց մարդ կը զրկուի, որ կը բաղկանայ տանիքին բաժանային, կնքարօքին ու իր ծնողքէն, եթէ ունի, ու կամ մօտաւոր մէկ աղջկանէն: Աղիլկան մը վրայ պահանջաւոր վիճակական յատկութիւնները դժուար է գիտնալ, զանի որ որքան մայր, այնքան ճշգրիտ կայ: Բայց ընդհանրապէս կը փնտռուի միջակ հասակի փափուկ ու մօտու մարմին, վարդազոյն այտեր, թունդ մե աչքեր, նուրբ երկան թթրթիւնը, երկայն ու յորդ մաշեր, ան ըլլալու պայմանաւ: Բարեբաժն առողջ կազմուածք, կտնցը լայն եթէ աւելցնելու համեմատութիւն, պարկէտութիւն ու աղիլի նկարագիրը: Ամօտարիք երիտասարդին համար իտակն մը կը կ'ըլլայ: Բնական է որ ամէն աղիլիկ չկ'անոր օժտուած ըլլալ պահանջուած այս յատկութիւններով: Բայց անոնք ալ, ուշ կամ կանուխ, կը վայելան հիմունքան զարգրութիւնով: Շատ հազուադէպ են զրթիկէ այն աղիլիկաները, որոնք բնական ամէնէն այլանք զակ թերութիւններով օժտուած ըլլալով, տունը կը մնան, Բնութեան այս կատարները, որքան ալ նիւթակնայ շնորհալի խոտանմաներով ուզեն պատուել երիտասարդի մը սիրտ, զարնաւալուն կրնար իրականացնել իրենց յոյսերը: Դրածօթիլի դրութիւնը դժուար մօտու գտած չէ դասաւանդու մէջ, թէպէտեւ նկատի կ'առնուի աղիլկան ծնողաց հարստութիւնը, որ ասպագայ ճոխ մտաւանդութեան մը տիրանալու հաւանաւանութեան զարգը յոյսերով կ'օրէն երիտասարդը: Փառաւորութիւն մէջ, ինչպէս նաեւ Ամօտարի մէջ, հայրը բացարձակ իշխանութիւն ունի իր աղիլկան մօտանունը ընտրութեան մէջ: Աղիլիկ չկրնար իր ծնողաց կամքին հակադէմ ընթացք մը բռնել: Ան կատարելապէս աղիլիկներ, որոնք իրենց հօր կամքը հակադէմ, զապափար մը կ'արտայայտեն: Եթէ ասպագային դժբաղութիւն մէջ իսկ զապարուել, զարնաւար տրուած մը իսկ չեն յայտնի իրենց ծնողաց իրենց բոլոր ընտանաւորին ցարժելու կոկիկներուն, զրկանքներուն սիրտանք: «Տակաւորագիրք է»ի, թշուառներու ս յանկերքին մէջ կը գտնեն, որ միայն զամբան իրենց բովանդակ փիլիսոփայութիւնն է: Այսպէս են թէք երիտասարդը, պարկէտու ու յարմար մը ծնողը առանց աղիլկան զապարուար չ շարկուել կը խոստանան: Իսկ հակադէմ պարագային, կտրուկ կերպով կը մնան:

(*) Կին իհէ աղջիկ տունին մէջ մա
աւոր զգեստ մը ունին, որ կը բա
անայ Շալվարէ մը և կարճ պարեգ:
ը, աւելի շուտ կատարելու համար
ենց ախառութեններ:

հանքեր նմանակային այլու հանքաքուհանքին հաղելու հասած, իր բոլոր շարժածներն ունենում էին անհրաժեշտ փողերը մեկ անհրաժեշտ զայտանքի իրը պատգապ կ'էին, լուրջ, խուճու ու հոգեհաւա: Իր նստակայեցիներու մէջ, առ կայան, տոյն լուսեակներ չէս գտնելու, այս պատգաւներն իր պարզէն իր արտին թաշտանները, թո՛ղք ու թափ կուտայ զգացումներուն, բայց միշտ պատգաւաճառութեամբ սանձանքին մէջ: Այս վերջինի տեղին կողմէս այ հարմարելի պատգաւաւորութիւններ կը տեսնուին: Աղջիկը իր սօժիւրը իր պատրաստէ, որ կը բաղկացնէր խաղաղակեղծներէ ու հաղուստներէ: Հասարակականը շատ անգամ, սօժիւրին ու ոսկիներն ու գոտարեղծներն ալ կուտան: Իր շարաններուն պատրաստութիւնները իր տեսնուին մանկ կողմէն կ'երթան: Երաժշտական ոտքին չափը անէր. էքէ աղջակի կողմէն ալ լրացուցած է իր գործերը, թո՛ղ կուտայ որ կուր իր հարաւանքներն կ'օժիւր, այս քէ ոչ լրտաճագէն: Որովհետեւ, ըստ տեղական սովորութեան, ոտքը իր չափ անէր յայտարարութեան մըն ի քէ 15 օրէն հարաւորները պիտի ըլլայ անպատճառ: Ոտքի անհրաժեշտութիւնը անկողնայէս մերը, հարմարաւոր պայլիկին հօր տունը մնար զրքիմէ: Իր զարգացածները կարգաւ բաղնիք ու երեկերին տուն կը տանին ճաշի, հոգին իր խաղաղութեան պատրաստութիւնները անհրաժեշտ էր, Այդ քանի վերջն հիւր մըն է, Պատմանաբարական այս ձեւաբանութեամբներէ վերջ, հարմարէր հոնանքը իր սարքուն: Ուրբաթին մինչև երեկոյանք թիւ առաւում, երկու կողմէն ալ, տեղական սովորութիւնները կատարելով, ուրբաթիկեանց մէկ կը խոյտաւան: Այդ քանի մը օրերուն տեղի կ'ունենայ հաւսնեղբայրներն ու փեսայի քանդիքը, որոնք հրաշխիւներու թողարկումով թեմամբ մը կը կատարուին: Շատ տեղեր, այդ թաշները, կնքանքին ու կնքանքին իր ընտանիք, բայց չուն մանկուն կողմէն վըրան: Երեկոյանքի առաւում պայլիկը, հանդիսատար հարմարաւոր եւ կողմէն իր տարուի, արտասանելու համար «Մեծ Աղոյն» Այդ խորհրդաւոր պատմութեան գոտար է թափանցել երկու խորհրդաւորական անկողներու խորհրդանշներուն, իր կողմէն յայտ իրական կնքանք մէկ, անհրաժեշտութիւնը իր ընտանիքին յայտը: Իր ընտանիքին յայտը, որքան մը այս խորհրդաւոր պարտ: Անտարաշխ աղջկան հոգեկանական վիճակը վերոնշեւ պայ: պատգաւ, զգալ ինչ որ կ'զգայ ան, խորհիլ անքանակ յայտը ու խորհուն, չափել անոր պայտը յոյժին: Այսպէս իր ընտանիքին արագութեամբ մը կ'անցնէին իր անցնելէն անցնել կատարելու բոլոր տիւր ու գոտար պատկերները: Այն վայրերը՝ ուր երբեմն պարտեաւ, ընտանիքին սին սինոյ զոյրը, ուր՝ երկու պարտերն մըն ու գոտար վայելեալ էր: Բայց իմա... սա՛ խորհրդանշներով լեցուն պարտ, որ տոյն կնքանք մը գտնուի: Երբեմն պարտերն իր անցնել իր անցնել: Ինչպէս կ'սպասուէր արեւոք իրեն հոն: Ինչպէս անհրաժեշտութեամբ առաջ պիտի գտնէին իր ընտանիք: Իմաստով ծնողքը մը գոտար գոտար զիրկին ու նստուիլ բաղկացնէրուն մէկ անձանքով մը, որուն ոչ անքէ չափած ոչ ալ գոտարները կը կատարէր: Իր Այս տիւրը զարգացմանը գոտար գոտարութեան թեմարկութեան տակ կը ըլլէր իր կայ հոգին ու գտնանալէս կուտայ, կը ձեռնկայ, կը զգայած զնոյով համակերպ Նակ իր ծնողը: Ինչ վերջին անգամին ըլլալով, աղջիկը, բաժանումին արտաստաւոր Նախընտրելի կը զրոյնէ ծնողայ ու աղջկանայնց ձեռներուն, որոնք արցունքաւ ալ զնայէր իր հետեւին իրեն, տիւր ու գոտար խորհրդանշներու անձանքատար:

ՀԱՐՍՆՈՒԹԻՒՆ

Ամսադրացի աղջկան համար, հարս-
նութեան բացած նոր կեանքի սմբռ-
ները իր առաջին զայտախիւր, քան-
թէն անձանօթին այդ մուտքը, սովո-
րական անցք ուր չէ, և այլ ընդհակառակ
իրական կեանքի ամենէն կոնտրա-
սթիւսը հանգրուանն է ան, ուր
իր վեհերոտ աղջկան խաղող հողին
խոտով հակասական զգացմաներու
զգայաւորին ներքեւ, հալոյդդէմ հոլե-
մով փոթիւրայոյց ծովի մը կը նմանի
որուն ու մէկ մարդկային հնարաշի-
տով իր կրօնայ դիմադրաւել, Նանտմ
զատ իր աղելը, կը պարզուի անու զգ-
ւառական հարսնութեան յատուկ պա-
մաշագրական ձեւակերպութիւններու
մարջը մը, որոյց մէջ թրեպառը, ա-
մենէն լճի հարսի ու հարսերը պիտ-
ի հաւել իր անուան շուրջը, ի՞նչ է
կան կայ ամենէն աւելի զինքը տան
ըող ու յուղող, երկու բոլորովին հա-
կուտակ զգացումներու խառնուրդ մը
որ կը ցնցէ զինք մերթ ուրիշու-
թեամբ, մերթ տխրութեամբ, ան ս
առաջգտնի զիրարուն խորհրդաւո-
րաւթեանն է Այդ երազուած վայր
կեանքներուն որքան կը բազմայ, ան
նոյնպէս կ'աւելնի իր սովորով ան-
կութիւններն այդ րազէններուն մեծնեց

աղարատաբեթերեւ հոգեբանական յեղափոխ երեւոյթներ վրայ՝ երիտասարդ մեր որդեւ քանի մը շարքով առաջ չհրելակ ծանօտար, հիմա մեր ծայրին շնչերը կը յուշէ զիմեզ՝ միտքը միշտ անով զբաւեռած է՝ իր խորհրդածութիւններէ տանջուցը անոր յորից կը դառնալով միշտ։ պաշտօնային խօր թափով մը կը սիրէ զայն, կենսոտ շանգոյց մը, ուր յոյժման զգուր կ'աշխատէ ինքն իսկ։ Ո՞ր գաւառական պիտի չհասնատար որունն ի տես այս յարաշէպ իրութեան, «պառքը սէր կը բերէ» ի գաւառական այս հին յանկիւններ, որ միամիտ հնաւտարը մը խառնուցած է նւաղայն սխալ ճակըրածո ճանախտութեամբ մը, ծայրայեղ զգուշութիւն մը ի գործ կը դնէ առ, ուրիշներու առջեւ անոր մասին քաղաքայոր մը կամ գուրգուրանք մը յայտնելուն մէջ։ Մահաւտաւ խորին լրլրութեամբ կը քարտի անոր հետ օտարներու աւշելն։ Որովհետեւ ճակատակ վարանունը կը դիմեց ամենին կիսունադատութեանց պիտի ենթարկէր։ Դժուարութիւնը կ'ստի սակայն, ուրիշ մեղեք երբ պիտի ըլլայ անունը առջւազարտմէկ դարձուած քննորու կը դէման խեղճերն։ Նոր հասերը կը խտտաւորին աշխարհի խառնկցութիւնն որդեւս դէ չտարիպունին իրենց ամուսնայնանունը առաւուն։ Հարսնութեան թարմութիւնը անցողորն «համալագ» եղբէն Տահէ կամ «Քա» մակերիբով կ'որակեն։ Տարբէր կ'ընտրէ «մարդը» «քլլխաւորս» կ'ըսեն։ Իսկ որբեւայրիները, «օտորմաժագին» կամ եղբէ մը զաւակաց մէկը քոյն է, «ասոր յարցը» կ'ըսէ, տղուն կամ աղջկան անունը ապօրով, որուն կ'ընկիւղանայ շուեւ հոգիին խորքին թուշով օճի մը։

ՄԿՐՏԻՉ ՔԷՉԷՃԵԱՆ

Ճիշդ ուղածնիդ !! ճիշդ փնտռածնիդ

Չորեքլեշուհան Խոսեպիտիին
ՀԱՅՐԵՆ ԳԱՂ., ԱՆԳՂ., ԳԵՐՄ.

Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԳՆԱԽԱՏՈՒԱԾ ԺԱՆՈՅ լԵՂՈՒԱԳԷՏՆԵՐԻ
ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷ ԵՐԵՅ ՄԱՍԵՐ

Մասն Ա. — Բառագիտություն,
Մասն Բ. — Խոսակցություններ
այցելութեան, զնման, վաճառման ժա-
մանակ, այլ և այլ արհեստաւորաց հետ
ճամբորդութեան մէջ, ևն. ևն. :

Մասն Գ. — Նամակներ, տոմսեր,
ընկալագրեր, հրաւիրագրեր և վաճառականական թղթակցութիւններ:

Սոյն կարեւոր գիրքը, որու օգտակարութիւնը անվիճելի է, կուգայ մեզ մէջ պակաս մը լեցնելու, մասնաւոր խնամով սպարաստուած ըլլալով. ամէն տեսակ խօսակցութիւններ դրուած են

Իրենց կարեւորութեան կարգաւ։
 Ամէն ուսանող պէտք է մնալապա-
 ճառ հատ մը ունենալ գրգռելու տոյ-
 դիրքէն։ Ստանկոյթի մէջ սորվելու հա-
 մար, ուսանողներու համար պնքաւ
 կարեւոր է որ Զորեքիզմեան չունե-
 ցող աշակերտ մը կրնայ աշակերտու-
 իր մակարեւի է որ հիշէ խօսակցու-
 թիւն մը կարեւնայ սորվիլ։

Այնքան վաճառական, ամէն իսնուրթ
պան, ամէն դրազիր պէտք է հաստ
իր գրասեղանին վրայ ունենայ այ
օգտակար գիրքէն, որպէս զի Եւրոպա
ցի կ'ընթարթի մը հետ կը տեսնու
կամ կը իրթակցի, դժուարութիւ
նքայէ:

Ամէն ուսուցիչ պէտք է հատ
ուենայ իր գրպանը սոյն գիրքէն

Զորեքլեզուեանը ի մի բան օգտա
կար և պիտանի է ամէն հասակի, և

մէն կարգի անձանց համար, ըլլան ա
րական, ըլլան իգական սեռէ. պէտ
է որ սուն մը գտնուի որ չունեն
այս օգտակար գիրքէն:

Էջ 320. — ԳԻՆ 12 ԴԱՀԵԿԱՆ
Եթէ տակաւին առած չէք, այս

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը բոլոր
գրավաճառաց քով, Ղալաթիա նախ

կին Վրոյրի վաճառանոցը, Բերա վա
սի թղթավաճառանոցը և Սրբանտիտ
քովի լրագրավաճառին քով :

7-15

ՊԵՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՒ ՔԱՐՏԻԱՆՈՐ
ԱՆԴԻԱՐՆԻ ԲԱՐՈՒԹԻՒՆ

Տարր. Ա. Է Բ. Դասընթացի համա
Բ. Տպագրութիւն

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ
ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ԳԻՆ 3 ՆՈՒՇ
Մեծաքանակ գնողներու % 25 զեղծ

4 U. 2 h 1 4 3-1

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

1892